

Aby Twoje dziecko mówiło pięknie

czyli 10 rad – co robić, aby rozwijać mowę Twojego dziecka

1. **Ucz słuchania...** - Jeśli niepokoi Cię słuch dziecka, niezwłocznie skontaktuj się z lekarzem. Słuch swojej pociechy rozwijasz od pierwszych chwil po urodzeniu, kiedy mówisz do malca. Zaczynaj od najprostszych zabaw poszukiwania źródła dźwięku np. pozytywki, głośno tykającego budzika. Kołysz się z malcem trzymanym w ramionach w rytmie śpiewanej melodii. Pytaj „kto to, co to?”. W ten sposób uczysz koncentracji uwagi na dźwiękach. Dobry słuch to dobry start do poprawnego mówienia.
2. **Gimnastykuj buzię dziecka ...** - Dbaj o prawidłowe oddychanie, gryzienie, żucie i połykanie – to też ćwiczenie! Często gimnastykujcie przed lustrem buzię: wargi i język. Opowiadaj historyjki, ilustruj je ruchami języka czy warg i zachęcaj dziecko do naśladowania. Gdy maluch ma problemy z unoszeniem języka ku górze lub wysuwaniem go z buzi, przyczyną może być skrócone wędzidełko. Sprawdź to prosząc dziecko o kłaskanie językiem lub oblizanie górnej wargi, zębów, podniebienia, przy szeroko otwartych ustach. Sprawna buzia to poprawna wymowa!
3. **Baw się z dzieckiem: śpiewaj, tańcz, rymuj...** - Mów do dziecka wolno, używaj prostych zdań. Patrz na nie i modeluj głos. Przypomnij sobie stare zabawy paluszkowe np. „Idzie kominiarz”, „Ważyła sroczka” itp. Bawcie się w „Burzę na morzu”, czy „Jedzie, jedzie pan”. Poprzez takie zabawy (ruch ciała, wypowiedzianie samogłosek lub łatwych dźwięków) dziecko odkrywa świat mowy. Z czasem dopowiada coraz więcej prostych sylab, a nawet wyrazów. To daje poczucie sukcesu i motywuje do mówienia.
4. **Ucz prostych wierszyków i piosenek – gadajcie, miauczcie, kwaczcie...** - Recytuj wierszyki z dużą ilością wyrazów dźwiękonaśladowczych. Chwal dziecko za próby powtarzania tych dźwięków; to też sprzyja nauce mówienia. Proste „hau, hau, miau” to pierwsze kroki w świecie mowy. Ćwiczą pamięć słuchową, rozwijają wyobraźnię oraz rozmowę, oswajają je z melodią. Wspólna recytacja wierszyka cieszy dziecko i pozwala nawiązać rozmowę, oswaja je z melodią, rytmem, intonacją. To niezwykle istotny element edukacji językowej.
5. **Rysuj i maluj z dzieckiem...** - Rysuj proste, symboliczne obrazki, gdy coś dziecku opowiadasz lub recytujesz wierszyk. Posadź malucha na kolanach, bo to nie tylko ułatwia wykonanie zadania, ale Wasz bliski kontakt zaspakaja potrzebę bezpieczeństwa. Możecie rysować wspólnie dzięki prowadzeniu Twoją ręką rączkę dziecka trzymającego kredkę. Zwróć uwagę na dobry chwyt kredki. Ilustrowanie opowiadań ułatwia dziecku rozumienie Twoich słów i wprowadza w świat pojęć abstrakcyjnych, zachęca do podejmowania prób manipulowania kredką, a zarazem zapoznaje z kolorami. Gdy rysujesz, odruchowo mówisz wolniej, wówczas dziecku łatwiej zrozumieć Twoje słowa.
6. **Dmuchać i chuchać...** - Zadbaj, by Twoje dziecko gdy nie mówi, oddychało przez nos – to zdrowe! Bawcie się razem w dmuchanie na wiatraczek, bańki mydlane, nadmuchiwanie balonów, gwizdanie, dmuchanie przez rurkę, chuchanie na szybę czy lustro. To pomoże dziecku lepiej gospodarować powietrzem. Pamiętaj zawsze o wietrzeniu pomieszczenia do takich zabaw i nieprzedłużaniu ich, bo zmęczą Twoje dziecko.

7. **Wyliczajcie, układajcie własne wyliczanki...** - „Ele mele dutki...” to zabawne i łatwe, a dziecko chętnie to powtórzy. Jest to także zachęta do humorystycznych rymów, do zabaw językowych, przyzwolenie na twórczą aktywność językową dziecka. Wyliczanki wypowiedane wielokrotnie to doskonały trening pamięci słuchowej. Wyrabiają poczucie rytmu. Wyliczanki, w których pojawia się odliczanie, łagodnie wprowadzają Twoje dziecko w świat liczb, są bowiem pierwszymi wprawkami matematycznymi.
8. **Nazywajcie kolory - „żółty jak słońce, wymyślajcie proste zagadki: ma cztery łapy i szczeka”...** - Opanowanie nazw kolorów to dla wielu maluchów trudny orzech do zgryzienia. W zapamiętaniu abstrakcyjnej nazwy koloru pomaga skojarzenie go z konkretnym przedmiotem. Warto bawić się w wyszukiwanie przedmiotów w danej kolorystyce np. „czerwony jak jabłko, serce lub zielony jak trawa itp. To nie tylko nauka barw, ale też bogacenie zasobu słownictwa. Opisz przedmioty i proś dziecko, by odgadło o czym mówisz. Po takim treningu starszemu dziecku czytaj popularne zagadki. To uczy definiowania pojęć, rozumowania abstrakcyjnego, rozwija logiczne myślenie.
9. **Ruszaj się z dzieckiem: skaczcie, biegajcie, turlajcie się...** - Zadbaj o aktywność ruchową. Pamiętaj, że sprawność fizyczna całego ciała, także dłoni, jest bardzo ważna dla harmonijnego rozwoju mowy Twojego dziecka. Od pierwszych chwil życia dziecka usprawniaj ruchowo. Zachęcaj do: raczkowania, turlania, skakania, stania na jednej nodze, chodzenia po murku, zabaw z piłką. Ucz jazdy na hulajnodze, rowerku, wrotkach. Bawcie się na śniegu, piasku czy w wodzie. To znakomicie usprawnia koordynację ruchów dziecka. Daje mu możliwość wyładowania energii, ale również pośrednio stymuluje mowę. Aby Twoje dziecko w przyszłości ładnie pisało, usprawniaj jego dłonie. Manipulujcie przedmiotami, lepcie, wydzierajcie, malujcie i rysujcie.
10. **Czytaj, czytaj i jeszcze raz czytaj Twojemu dziecku...** - Czytaj dziecku od najwcześniejszych chwil jego życia i to codziennie! Pamiętaj, aby treść książki była dostosowana do wieku dziecka. Początkowo niech będą to książeczki z prostymi obrazkami, które Ty nazywasz lub o nich opowiadasz. Z czasem włącz wierszyki, które zawierają wyrazy dźwiękonaśladowcze. Czytanie zbuduje pozytywne więzi między Wami, dziecku zapewni emocjonalny rozwój, wzbogaci słownik, rozwinię pamięć i wyobraźnię. W przyszłości nawyk słuchania i czytania uchroni Twoją pociechę przed uzależnieniem od telewizji i komputera.

Materiał zredagował logopeda przedszkolny

Do opracowania artykułu wykorzystane zostały materiały opublikowane przez Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób z Zespołem Downa „Szansa”.